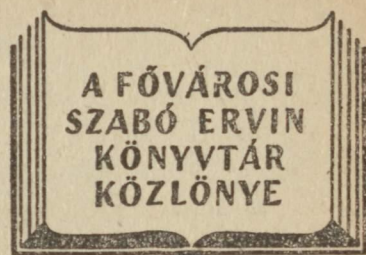

46.3

KÖNYVTÁRI

híradó

MEGJELENIK HAVONTA

III. évfolyam. 3. szám.

1959. március.

A MAGYAR TANÁCSKÖZTÁRSASÁG 40 ÉVES ÉVFORDULÓJÁRA.

"Minden szerelmet most rád pazarolva,
Szeretlek nép, munkás és szenvedő,
Te vagy reményem óriási tornya,
Mely mélységekből az egekbe nő"

- írta Juhász Gyula az "Új vallomás" című költeményében, az ellenforradalmi sötétedésnek szinte első óráiban, 1919 kora őszén.

Milyen lehetett ez a kor, minő volt ez a forradalom, amely a magyar líra egyik legszenvedőbb képviselőjét, a tanárkodás csömörétől dult és az általános életuntsággal eljegyzett Juhász Gyulát ilyen és hasonló sorokra készítette?

Milyen ez a kor, minő ez a forradalom, amely az ábrándozó Tóth Árpádot és halkszavu Babits Mihályt és annyi más politikától irtozó költőtársukat felforrósította ezekben a napokban?

Az írói alkotás hőfokán mérhető le ennek a kornak nagysága. 133 nap egy pillanatig sem lankadó lendülete, amely új otthont ad a proletárnak, virágos Margitszigetet a gyermekeknek, biztos megélhetést íróknak és művészeknek, és ami a legfontosabb: a földet, a gyárat, a kulturát visszaperelte az uraktól és a népnek adta.

Harcok tüzében született forradalom, melyet azután az orvul betörő ellenség kénköves tüze hamvasztott el. Megalkuvás nélküli forradalom volt ez, a felemás forradalmak országában, ahol annyi nemes szándék, megejtő áldozat hullott a semmibe, ellentétes érdekek mindent megroppantó hiábavalóságában.

Forradalom volt, melyet forradalmi hadsereg: a Magyar Vörös Hadsereg védelmezett. Katonák, akik első harci tapasztalataikat szerezték; proletárok, akik csak most cserélték át a szerszámot puskára, és mint a francia forradalom nagy csatájában Valmy-nál 1792-ben, hátrahökölt az egyesült európai reakció, úgy szaladt vissza véres fejjel 1919 áprilisában Salgótarjánból a rablásra éhes cseh burzsuázia antantól uszított gyülevész hadserege.

De hiába volt minden hősi elszántság, minden feszülő akarat. A Magyar Tanácsköztársaság elbukott a tulerővel szemben. Az elkövetkező 25 éven keresztül irtották szereplőit, gyalázták emlékét. De hiába gyalázták, a fagyos magyar éjszakákban hol pislákolva, hol magasra gyulva az emlékezet tüzeként világított.

A második magyar proletárdiktatura a csodálat és hála zászlaját hajtja meg ma az elsősülött, a Magyar Tanácsköztársaság előtt. És igéri, hogy ma a Szovjetunió és a szocialista tábor védelme alatt, nem enged semmit sem a ráhagyományozott eszmékből; igéri, hogy az eszmei ébresztők, szellemi magvetők és beteljesítők: Ady Endre, Szabó Ervin, Korvin Ottó, Kun Béla, Szamuely Tibor és társai 25 éven át meggyalázott drága emlékét soha többé nem felejtí el.

Szalai György

X O X

A Tanácsköztársaságról való megemlékezésekben igen fontos szerep vár a könyvtárosokra. A Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár központja és 42 fiókja egy-egy gócpontja a budapesti kulturális munkának.

Könyvtárosainknak egy pillanatra sem szabad szem elől téveszteni, hogy március 21-vel nem zárulnak, hanem ellenkezőleg; megkezdődnek a megemlékezések. A Tanácsköztársaság 133. dicső napját nem lehet belesűríteni egy-két nap, vagy egy-két hét időtartamba.

A kerületi könyvtárak osztálya, a tájékoztató osztály, a bibliográfiai osztály és a Budapesti Gyűjtemény nemes versengése eredményeképpen bőséges anyaggal rendelkezünk. Eseménynaptárt készítettünk, mely a 133 nap minden fontos tényéről beszámol; bibliográfiákat, melyek részben mai könyvek és folyóiratok vagy ujságok reflexióit tartalmazzák, részben pedig az egykoru könyv- és sajtóanyag aprólékos és pontos összegyűjtéséből származnak; korabeli röpiratfakszimilét (53 db.) kapnak majd a könyvtárosok és vándorkiállítások szervezésére ad módot a birtokunkban lévő karikatura- és plakátanyag.

Külön kell szólnunk a rendezvényekről. Inkább kevesebbet alaposabban és jól, mint statisztikai eredményeket hajszolva felületesen, ünneprontóan.

Minden könyvtár készüljön fel ezekre a napokra, hogy a tisztasággal, az olvasók gyors és fokozottan udvarias kiszolgálásával, a formai szempontoknak is eleget téve bizonyítsa, hogy az elkövetkezendő napok a munka hétköznapijai ugyan, de az emlékezés ünnepnapjai is.

-i -gy.

X O X

FEGYVERBE!

FEGYVERBE!

Ujabb adatok könyvtárunknak a proletárforradalom alatti kimegaszló szerepéről.

Intézetünk a "Tanulmányok. Uj sorozat" 2. számaként 1957-ben közrebocsátotta "A Szabó Ervin Könyvtár a Tanácsköztársaság alatt" című visszapillantást. A tanulmányban foglalt adatok minden tekintetben alátámasztották a Vörös Ujság 1919 május 4.-i számában Dienes László tollából származó cikk azon megállapítását, mely szerint "A burzsoázia nem véletlenül tartotta a Szabó Ervin Könyvtárat az eljövendő forradalom fő melegágyának."

Az 1957-es tanulmány elsősorban Budapest könyvtárügye szocialista szellemben való megoldása szempontjából mutatta ki, hogy intézményünk valóban predestinálva volt azokra a feladatokra, melyeket a győztes munkáshatalom a könyvtárpolitika forradalmi megoldása szempontjából előírt. Melyek voltak ezek a célkitűzések?

1. A tudományos könyvtárak tekintetében: Budapest könyvtárainak nagyarányu centralizációja, profilizációja. A különböző intézmények, klubok, kaszinók stb. elszórt, értékes, de kihasználatlan, korábban csak kiválasztottak kevesek számára hozzáférhető könyvgyűjteményeinek egyesítése. A fejlettebb nyugati könyvtártechnikai eredmények általánossá tétele. Központi katalógus, könyvtári főiskola megteremtése. A Szabó Ervin Könyvtárnak nagy marxista társadalomtudományi könyvtárrá való kiépítése, bibliográfiai munkák központosítása stb.

Mindezek a célkitűzések már korábban szerepeltek Szabó Ervinnek és munkatársainak terveiben. A Fővárosi Könyvtár a ferenc-józsefi idők korlátozott lehetőségeit kihasználva sokmindent meg is valósított belőlük. Szabó Ervinnek, a szocialista forradalmárnak nevelőmunkája eredményeképp személyzeti tekintetben is felkészülten fogadta a Fővárosi Könyvtár a munkáshatalom győzelmét: innen kerülhettek ki az egész magyar könyvtárügy forradalmi vezetői: Dienes László és Kóhalmi Béla.

2. A szélesebb néptömegek, elsősorban a proletáriátus könyvszükségletének megoldása szempontjából is joggal háritották éppen a Szabó Ervin Könyvtárra a munka oroszlátrészét a proletárforradalom hónapjaiban. A célkitűzés itt az volt: a legrövidebb idő alatt ki kell építeni egy kb. 30 közművelődési könyvtárból álló hálózatot, mely főként Budapest és a akkori elővárosok, környező községek munkáslakta területeire viszi el a könyvet. Emelett sürgős intézkedéseket kell hozni gyári-könyvtárhálózat megteremtésére.

Ezek a tervek és elképzelések is szerepeltek már korábban a Szabó Ervin vezette Fővárosi Könyvtárban. Amikor a látifundiumok és a nagytőke, a tulajdon rendithetetlennek hirdetett hatalmát megtörték, nyomban lehetőség nyílt e tervek gyakorlati megvalósítására és a Szabó Ervin könyvtár haladó szellemű gárdája lelkesen neki is vágott a feladatok végrehajtásának.

Eddig főként ebben a kulturforradalmi jellegű tevékenységben találtuk igazolását annak, hogy könyvtárunk e területén valóban egyik bástyája volt a kor forradalma-magyarországi győzelmének. A tanulmány utalt arra is, hogy

a.) Herczeg Ferencnek, az írónak és a többi tudatosan rosszhiszemű vagy nyárspolgárian korlátolt ellenforradalmi bírálónak, akik nevetségessé akarták tenni a proletárforradalom könyvtárpolitikusainak "nagyzási mániáját", "fantazmagóriáit", már azért sem volt igazuk, mert a proletárforradalom 133 napjának a könyvtárügy területén kifejtett erőfeszítései nem voltak egészen hiábavalóak: két közművelődési könyvtárat (a budai 6. és az angyalföldi 7. számúakat,) melyeket a proletárforradalom hozott létre nem tudták már lerombolni: ezek az ellenforradalom alatt is megmaradtak - legfeljebb igyekeztek leplet borítani arra a tényre, hogy éppen az a munkáshatalom, melynek legszivesebben létezését is letagadták volna, teremtette meg ezeket.

b.) Az ellenforradalmi bírálók korlátoltságára, gunyolódásainak alantás ostobaságára az eltelt évtizedek vetettek igazán fényt. Miután a nyugati imperialisták segítségével megdöntötték a Tanácshatalmat, visszaállították a csalással, hazaárulással, hitszegésekkel, erőszakkal szerzett tulajdon "ezeréves" rendjét és végső soron ezzel a könyvtárügy fejlesztését is lehetetlenné tették, álltak neki, hogy a diktatura könyvtárpolitikájának "tulméretezettségéről" irjanak izetlen eszmeftuttatásokat.

Ok valóban a sokszázmillió dolláros külföldi támogatás ellenére is csak fegyverkezni tudtak, munkanélküliséget és nyomort teremteni... A főváros az ellenforradalom 25 éve alatt mindössze 5 (öt) újabb kerületi könyvtárral volt képes gyarapítani a Szabó Ervin, majd a Tanácsköztársaság által kiépített 7 (hét) fiókból álló hálózatot.

De lám: a gyönyörű ezeréves rend megdöntése után kitűnt, hogy másként is lehet, ha nem a tőke és a nagybirtok az ur. A háboru pusztította Budapesten 1945 után nemcsak a Tanácsköztársaság "fantasztikus" terveit sikerült megvalósítani - a 30 kerületi könyvtárat, de ma már az újabb ellenforradalmi kísérlet rombolásai ellenére a negyvenedikén is túl vagyunk.

* * *

A tanulmány megjelenése óta újabb és újabb dokumentumok kerültek és kerülnek elő, melyek az eddigieknél is jobban kidomborítják könyvtárunk 1919-es szerepét. Kitűnt, hogy sokkal szélesebb értelemben kell vennünk azt, amit Dienes László elvtárs idézett cikkében megállapított ; éspedig úgy, hogy 1919-ben nemcsak kulturális, de egyetemes történelmi szempontból is kiugró jelentősége volt intézményünknek.

Az első ilyen adalék: Dienes Lászlónak, könyvtárunk 1919-ben, majd 1945-től 1953-ig terjedő évekbeni vezetőjének visszaemlékezése, melyről csak az elmúlt évben szereztünk tudomást s abból a Könyvtári Híradó 1957 novemberi számában részleteket is közöltünk. A Párttörténeti Intézet által rendelkezésre bocsátott visszaemlékezésben, melyet Dienes elvtárs az intézet felkérésére írt (kb. 1952-ben) szó van arról a szerepről, melyet a Fővárosi Könyvtár a Kommunista Magyarországi Pártja alapítása és tevékenységének első hónapjai alatt betöltött. - 1913 végén - 1919 elején, amikor az első forradalom eredményeként hatalomra jutott jobboldali szociáldemokrata-burzsóá kormány legfőbb erőfeszítését arra fordította, hogy a nagybirtok és a tőke elleni végső harcra induló tömegek egyetlen következetesen forradalmi pártját eltiporja, a Könyvtárban, mint közhivatalban, csak illegális munka folyhatott.

A Tanácsköztársaság 40. évfordulója alkalmából új lendületre jutó kutatások eredményeként most ezt a Könyvtári Híradóban a múlt évben közölt anyagot a Társadalmi Szemle pártunk tudományos lapja, legújabb száma új oldaláról támasztja alá egyben újabb mozzanatokkal ki is egészíti.

Íme néhány idézet a Társadalmi Szemle 1959 februári számának 94-99 oldalain megjelent dokumentumból, Rákos Ferenc elvtársnak, a forradalmi munkásmozgalom harcosának visszaemlékezéséből:

" - 1919. február 21-én, amikor a párt vezetőit elfogták, Pór Ernő és Szamuely Tibor elkerülték a letartóztatást, sikerült elrejtőzniük. Pór Ernő Nagyváradra ment, tudomásom szerint néhány nap múlva Szamuely Tibor is oda utazott. Engem is keresett a rendőrség kispesti lakásomon, de nem találtak otthon. Őcsém a kispesti villamos végállomásánál, a Szt. István kórháznál várt, tőle tudtam meg, mi történt. Nem mentem haza, hanem a pártközpontban előre megadott címre, egy Verseny utcai lakásba siettem. Itt egy levelet adtak át, amelyben az állt, hogy keressem fel dr. Dienes Lászlót, a Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár igazgatóját, ahol a "kért könyvet beszerezték és átvehetem". Elmentem Dienes Lászlóhoz, aki megmondta, hová kell mennem és mikor."

1919. február végén - március elején a Fővárosi Könyvtár adott otthont a burzsoá-szocialista kormány által halálra keresett második, (illegális) KMP vezetőségnek. Mit ír erről Rákos Ferenc:

" - Munkahelyem a Fővárosi Könyvtárban dr. Dienes Lászlónak, a Könyvtár igazgatójának dolgozó szobája volt. Íróasztala baloldali felét rendelkezésemre bocsátotta. Rajta kívül helyettesét, Kóhalmi Bélát avattuk be a dologba."

A KMP illegális vezetői később értesültek arról, hogy a Gyűjtőfogházban letartóztatott Kun Bélákkal megegyeztek a szociáldemokrata miniszterek. Jellemző, hogy Rákos Ferenc a Fővárosi Könyvtárba indult bővebb felvilágosításért.

"- 1919 március 21-én a déli órákban a Budán lévő Zsigmond (ma Frankel Leó) utcában lévő illegális lakásonról, ahol a Vörös Ujság következő számán dolgoztam, a Rózsadombra, a KB ülésére mentem. A lakásban senkit sem találtam a KB tagjai közül. Összekötők, Fonyó Sári, vagy Fonyó Anna (nem emlékszem pontosan) közölte, hogy a KB ülés elmarad, a Gyűjtőben létrejött a megegyezés a két munkáspárt között a proletárdiktatura kikiáltásáról és tanácskormány alakításáról. Örömtől dobogó szívvvel rohantam le a Rózsadombról Pestre, a Fővárosi Könyvtárba. Csendes eső szitált. A Pesti Napló c. polgári lap Rákoczi ut és Károly körut (ma Tanács körut) sarkán lévő kirakata előtt nagy tömeg állt, eltorlaszolva nemcsak a járdát, hanem az uttestet is. A kirakatban nagybetűk hirdették: KIKIÁLTOTTÁK A PROLETÁRDIKTATURÁT! TANÁCSKORMÁNY ALAKULT!"

S mindehhez csatolunk néhány olyan dokumentumot, melyek a könyvtárunkon belüli kutatások alkalmával kerültek felszínre. A Tanácsköztársaság 40. évfordulójára rendezendő plakátkiállításunkhoz átvizsgáltuk a Budapesti Gyűjtemény kb. 10.000 - 12.000 darabból álló plakáttárát. Ennek a nagyértékű gyűjteménynek vannak sarkai, melyeket 30-40 év óta alig látott emberi szem. Egy ilyen eldugott sarokban leltük meg a következő ugyancsak könyvtárunk kiemelkedő forradalmi szerepére vonatkozó nagyértékű dokumentumokat:

1. Távirat Madzsar Józsefhez (Könyvtárunk akkori igazgatójához) 1918.nov.
2. Távirat Pikler Blankához (A Katalógizáló osztálynak akkori vezetőjéhez.) 1918. november. A két távirat azonos szövege a következő:
" = Értesítjük, hogy nemzeti tanács nagyválasztmányába kiküldetett. Nagyválasztmány szombat délelőtt 11 órakor ülést tart, országház kupolatermében. Megjelenését okvetlenül kérjük. A sürgöny igazoló jegyül szolgál.
= Nemzeti Tanács Intéző Bizottsága.
3. V.A.O.Sz. Tartalék Munkászászlóalj igazolványa Dienes László számára. (1919. ápr.30.)
4. Dienes László "Igazolvány"-a arról, hogy a Vörös Hadseregbe szolgálattételre jelentkezett.(1919.május 8.)
5. Dienes László "Igazolvány"-a a II.ker. Munkás és Katonatanács által adott megbízatásról.
6. Dienes László igazolványa újabb jelentkezéséről a Vörös Hadseregbe.(1919.junius 2.)
7. Dienes László igazolása a Tanácskongresszuson való részvételhez.

És a megnyiló gondolkozású tömegek büszkék 1919 történelmi vállalkozására, büszkék akkori hagyományainkra.

Ez magyarázza a mi kétszeres büszkeségünket arra, hogy olyan intézménynél dolgozunk, mely 1919 hősi történelmében valóban az élen járt.

Remete László

x o x

A Magyar Tanácsköztársaság 40. évfordulójára számos és jelentős kiadványunk jelent meg. Legnagyobb érdeklődést már 221 oldalas terjedelménél fogva a Budapest Gyűjtemény munkája: "Budapest a Tanácsköztársaság idején a korabeli sajtó tükrében" c. annotált bibliográfia keltett.

Határidőre készült el, alig hat hét alatt. 57 napilap és folyóirat anyagát bontották fel a Budapest Gyűjtemény dolgozói, 17 csoportban, jól áttekinthetően tagolva közli a közel három és félezernyi felvételt. Külön is hasznos segítség a 12 oldalnyi képanyag - bibliográfia.

A gyors munka ellenére, nyugodtan mondhatjuk, hogy nem csak most, az évforduló alkalmával, de később is értékes segédkönyv lesz ez a válogatás.

A sokszorosítás szép; világos, végre sikerült elkerülni a rotaprint nyomással az orrig és stencil sokszorosításnál jelentkező piszkos és elmázolt oldalakat.

Mindazok akik a kerületekben történt eseményekre keresnek tájékoztatást a papirtakarékosság okából, gépelt és nem sokszorosított második részben találnak tájékoztatást. Ez a rész Budapest mai kerületeinek megfelelő felosztásban közli az anyagot - legalább annyi felvételt, mint a sokszorosított első részben.

Remete László szépirodalmi anyagának felhasználásával a Tájékoztató Osztály állította össze "A Magyar Tanácsköztársaság irodalma" c. ajánló bibliográfiát.

Szántó Márta szerkesztette a Tanácsköztársaság eseménynaptárát. A Tájékoztató Osztály forgatókönyvet állított össze a Kerületi Könyvtárak számára a tanácsköztársasági kiállításokhoz.

Tiszay Andor, Remete László és Raáb Anni gyűjtötte össze, Takács Józsefné fogta formába és a Bibliográfiai Osztály rendezte sajtó alá a Kommunisták magyarországi pártja és a Magyar Tanácsköztársaság aprónyomtatványait bőséges szövegkivonattal tudományos szinten. Ugyancsak a Bibliográfiai Osztály állította össze a Tanácsköztársaság válogatott röplap dokumentumait 53 fakszimilé melléklettel népszerű formában, elsősorban a kerületi könyvtáraknak.

"Legyen tiétek a világ gyerekek" c. tanácsköztársasági műsorkönyvet állított össze a Munkaügyi Minisztérium. Ennek szavalóversenyen felhasználható részét Remete László egészítette ki, rendezte és szerkesztette sajtó alá. Ez a rész a Munkaügyi Minisztériummal közös kiadványunként jelent meg.

Plakátot adtunk ki Sárdy Károly tervezésében az ifjusági szavalóversenyre.

A Kerületi Könyvtárak Osztálya "Emlékezzünk méltóképen az 1919-es Tanácsköztársaság 40. évfordulójára" c. jegyzéket adott ki a magyar munkásmozgalom harcosaival foglalkozó szépirodalmi és ismeretterjesztő művekről.

Sajnos valamennyi kiadványunk példányszámát korlátozta a rendelkezésünkre álló papirkészlet.

Hogyan ünnepli az angyalföldi Szabó Ervin könyvtár a Tanácsköztársaság 40. évfordulóját?

Ezekben a napokban országszerte nagy lelkesedéssel készülnek az egyes emberek, különféle társadalmi és politikai szervek, a kulturális intézmények. Mindenki a legjobbat, legszebbet akarja nyújtani a Tanácsköztársaság 40. évfordulójának méltó megünnepléséhez.

Ebből a megszervezésből résztvállal az angyalföldi József Attila Kulturházban állomásozó Szabó Ervin könyvtár is. Céljuk, hogy területük dicső hagyományaihoz híven ők is a legtöbbet és legszebbet nyujtsák ahhoz, hogy kerületük lakossága méltó keretek között emlékezzék vissza a Tanácsköztársaság dicső napjaira.

-Milyen programmal készülnek a tanácsköztársasági emlékünnepekre? - tetten fel a kérdést Pelejtei elvtársnak, a könyvtár vezetőjének.

- Első lépésnek tartottuk - mondta - hogy a munkaértelmezésen, a központtól kapott útmutatás és a magunk elképzelései szerint világos programot dolgozzunk ki. Tervünket koordináltuk a kerületi Párt, Tanács, kulturház és a többi szervek tervével.

- Mit tartalmaz a tervük, s mit tettek eddig?

- A központtól kapott bibliográfia alapján kiválogattuk a Tanácsköztársasággal kapcsolatos témájú összes könyveket, s egy külön ajánló polcon helyeztük el.

A kirekati ajánlásra kívül nagy gondot fordítanak a különpolcon elhelyezett könyvek állandó ajánlására. Így elérték, hogy az érintett könyvek állandóan kézben vannak, sőt sok esetben fejtörést okoz, hogy mit is adjanak az ilyen könyvet kereső dolgozóknak. Természetesen a kétkartyás megfigyelést ők is rendszeresítették.

- Milyen rendezvényeket terveznek?

- Három előadásból álló sorozatot szervezünk, "A Tanácsköztársaság dicső napjai", "Hősök voltak", "A Tanácsköztársaság kulturális eredményei" c. előadásokból.

Az előadásokat két helyen rendezik. Egyiket a könyvtár olvasótermében, másikat az új lakótelepen lévő olvasó-klubban. A sorozat első előadása igen jól sikerült. A szép előadást, filmvetítéssel színesítették. A harmadik előadás lesz a sorozat fénypontja, ezt egyéb ünnepléses külsőségek mellett a "Harag napja" c. filmvetítéssel kötik össze. Az előadást a kerület egyik veteránja tartja.

Három helyen rendeznek impozáns kiállítást. A könyvtárban, a kulturházban és az olvasó-klubban. A kiállítás anyagát előszörban a központtól kapott képes és írásos dokumentációs anyagból, a Tanácsköztársaság plakátjaiból, s az általuk kiválogatott könyvekből állították össze. A kiállítás több részletből áll. Azt akarjuk - mondja Pelejtei elvtárs - hogy a Tanácsköztársaságra való emlékezés szellemet minél tovább ébren tartsuk az emberekben.

Nagyon ügyes és figyelemreméltó akcióba kapcsolják be a gyerekeket. "Ki tud többet a Tanácsköztársaságról" címmel rajtványfejlesztő versenyt szerveztek. A verseny megszabásu gyermekünnepség keretében zajlik le. A siker érdekében - kihasználva a Nőtanács által rendezett pedagógus találkozót - ismertették tervüket, s kérték a pedagógusok segítségét.

A verseny kérdésével foglalkozó könyveket már kiállították, s olvasására állandóan felhívják a gyerekek figyelmét. Az ünnepséget filmvetítéssel, ajándékozással tesszük maradandóvá.

A könyvtári segítségnyújtást nem akarják csupán olvasóik táborára szűkíteni. Nagyon gondos propaganda munkával szélesítik a könyvtárhoz utmutatásért és különféle irodalmi és dokumentációs anyagokért forduló körét. A Tanács segítségével levelet írtak háromszáz üzem és hivatalhoz, melyben a könyvtárban található tanácsköztársasági irodalom és dokumentációs anyagokról adnak tájékoztatást. Ennek nyomán, s egyébként is igen sokan keresik fel a könyvtárat, elsősorban a pedagógusok és diákok, s a különféle szervezetek vezetői, ilyen irányú igényeikkel.

A 19.sz. könyvtár, mint mindig, most is szép programmal készül. Meg kell említeni, hogy gazdag, színes propaganda tevékenységükhöz nagyon kedvező adottságaik is vannak. Minden alkalmat kihasználják annak érdekében, hogy minél több sikon, minél többet adjanak a kultúra köreiből kerületük lakosságának.

Kívánom, hogy szorgos igyekezetüket siker koronázza.

Király Lászlóné

x o x

Könyvtárunk szavalóversenyt szervez a Tanácsköztársaság 40. évi évfordulója tiszteletére "Budapest legjobb ifjusági szavalója" című verseny a Kommunista Ifjusági Szövetség kulturális bemutatója keretében zajlik. Megrendezésében együttműködünk a KISZ Budapesti Bizottságával, a MSZBT Budapesti Bizottságával, a Munkügyi Minisztérium Oktatási Osztályával és a Fővárosi Tanács Oktatási Osztályával. A Könyvtár a Munkügyi Minisztérium Módszertani Osztályával közösen szöveggyűjteményt adott ki erre a célra "Legyen tiétek a világ gyerekek" címmel.

Az alapfokú versenyeket a fentebb említett szervezetek e hónapban kiállítják le, az áprilisben megrendezendő középdöntőket kerületi könyvtáraink rendezik meg a KISZ kerületi bizottsággal és a kerületi népművelési osztályokkal együttműködve. A döntőt az év júniusában rendezzük meg a Szabó Ervin Könyvtár központjában, neves írókból, előadóművészekből álló bírálóbizottság részvételével.

A verseny három korcsoportban folyik: 12-15 éves, 15-18 éves és 19 éven felüli fiatalok között, felöleli az üzemi fiatalok és a tanuló ifjuság minden rétegét.

A középdöntők és a budapesti döntő első helyezettjei értékes jutalomban részesülnek. Az első két díj: egy kétéltűs szavjet ut és egy kétéltűs balatoni üdülés.

A résztvevők megszólítása kissé nehézkesen indult, nem minden kerületben egyenletes a készülődés ma sem, attól függően, hogy a kerület mely társadalmi szerve vagy intézménye tartja fent annak és milyen alapképességgel szervezi meg az alapfokú versenyeket. Sok helyen csak a kerületi könyvtár s kezdeményezése indította el valamit, de találkoztunk olyan esettel is, hogy a könyvtár s még a tőlünk kapott plakátot sem helyezte el a könyvtárban. Eredményeket itt tapasztaltunk, ahol a kerületi népművelési osztályok és a könyvtár együttesen tevékenykedik a siker érdekében. Sajnos a KISZ szervezettel való együttműködés formái könyvtáraink egy részénél még nem alakultak

ki megfélemlően - egynéhány kerületben egyáltalán nem a könyvtáros hibájából. Ezeket a kezdetben jelentkező hibákat igyekszünk menet közben kijavítani. Találkozunk természetesen ellenkező példákkal is, olyan jelekkel, amelyek azt mutatják, hogy az illető területen nagy alapossággal vizsgálják a fiókszámságot. A XV. ker. egyik iskolája meghatóan kedves precizitással levélben közli központunkkal, hogy a versenyre jelentkezett 48 tanuló közül az osztályonként lebonyolított selejtezők után 16 tanuló jutott az iskolai döntőbe s a név szerint felsorolt hat tanulót küldte a kerületi döntőbe. Az ipari tanulóintézetek jó részben helynek, illetve lezajlottak az alapszaki versenyek. A 4-es sz. könyvtár vezetője több iskolai versenyen vett részt és beszámolt a tapasztalatairól. A sajtóban közölt híradásunk olyanokat is megmozgatott, akik a helyenként előforduló szervezési hibák miatt a szeválóversenyről nem tudtak. Naponta keresnek bennünket telefonon a nevezés feltételei iránt érdeklődők. Ugyancsak a központot ostromolják szöveggyűjteményért a legkülönbözőbb szervek és egyének, mert a kiadott 1800 példány kevésnek bizonyult. A XVIII. ker. tanulói részére több könyvtárunkból kapargattunk össze néhány megmaradt példányt. A IV. ker. tanács népművelési osztálya is ilyen igényrel fordult a kerületi könyvtárhoz.

A munkának még az elején tartunk, kerületi könyvtárainkra vár a soronkövetkező feladat, hogy a helyenként különböző módon szervezett versenyeket az áprilisban tartandó kerületi döntők idejére közös nevezőre hozzák és a döntőket méltó külfőségek keretében rendezzék meg.

Szóke Tiborné

x o x

A Könyvtári Híradó szerkesztősége február 18.-án találkozót tartott a kerületi könyvtárak vezetőivel. A szerkesztőség nevében Marót Miklós vázolta néhány szóban a lap történetét és törekvéseit. Előre elmondta, hogy az egyik legfőbb kérdés a lap szabab kiállításra egyelőre megoldhatatlan, mert nagyon súlyos anyagi terheket jelentene.

Luxné javasolta, hogy állandó rovatként részletesebben ismertessük a hónap kiemelkedő könyveit, esetleg filajeit és színdarabjeit is. Szerinte a függeléként megjelenő "Olvastam már" nem túlságosan használható a kerületi könyvtárakban.

Sugárné a könyvismerttetést még a megjelenés előtt szeretné olvasni, valami olyan formában, hogy "ezt feltétlenül vegye meg." Kevésbet foglalkozunk az ifjúsági könyvtárak kérdéseivel.

Tóth László továbbá is szeretne jó könyvtári módszerekről olvasni, minden hónapban részletesebben kellene ismertetni egy jó módszert. Regisztrálhatná a Híradó a könyvtárról a sajtóban megjelent cikkeket. A diafilm kölcsönzéséről eddig nem volt szó. Mindenki örömmel fogadná a könyvtártörténeti cikkeket.

Javasolta, hogy legyenek a lapban eleven riportok is, ezek eddig nagyon hiányoztak.

Pelcseti Tibor ugyancsak a riportokat javasolta egy-egy könyvtári osztállyal, dolgozóval, élénken megírva. Utána kellene nézni, hogy a könyvtár nem tudna-e megfelelő sokszorosító berendezést beszerezni.

Bikácsiné elmondta, hogy a Könyvtáros azt kéri, hogy olyan hírt ne adjunk le nekik a könyvtárról, amit a Híradó már közölt.

(E helyen is megnyugtattjuk laptársunkat, hogy nem csinálunk nekik konkurenciát, de ne kifogásolja, hogy a saját életünkről szóló tudósításokat esetleg először mi közöljük lapunkban.)

Leloczkyne a szakszervezettől több személyi hirt: a segélyjutalmak, üdülések elosztásának közlését kérte. Vissza lehetne ismét térni az elfekvő könyvek kérdésére.

Becskiné úgy érzi, hogy helytelen a vitákat név nélkül közölni. Minden vitát zárjon le egy ideológiailag helytálló összefoglalás. Az "Olvasta már" olyan lapokból közöljön cikkeket amelyek a kerületi könyvtárakban megtalálhatók.

Kondor Miklósné Luxné mandanivalóját azzal egészítette ki, hogy érdekesebb könyvkiállításokról is közöljünk cikkeket.

Sarlós nem mindig találja meg a lapban az osztályvezetői értekezletek anyagát.

Gönczi Imre szintén gyakrabban szeretne személyi vonatkozású tudósításokat olvasni: kinevezésekről, áthelyezésről, stb. Tartása számon a lap a könyvtárban különböző fórumokon elhangzott ígéreteket is.

Révész Ferenc igazgató megállapította, hogy a lap is tükrözi: a hiányos ellenőrzés következtében mindnyájunknak rossz a tájékozottságunk a kerületi könyvtárakban és a központban folyó munkákról. Sokkal több minden történik a könyvtárban, mint amiről a vezetőség és a lap értesül. Helyesli, hogy a lap kérje számon az ígéreteket, és javasolja, hogy bátrabb bíráló cikkek is jelenjenek meg. Érdekes lenne a különböző szakbizottságok munkájáról hallani. Közölhet a Híradó rövid bibliográfiákat különböző évfordulókra.

Az értékes hozzászólásokat Krudy Gyula köszönte meg a szerkesztőség nevében.

A közeljövőben hasonló találkozót kívánunk rendezni a Központ dolgozóival is.

- a -

Könyvtárosok - a Könyvtári Híradóról.

Az elmúlt hónap egyik "Irodalmi szerdák"-ján napirendi téma volt a Könyvtári Híradó ügye. A szerkesztőbizottság nevében Marót elvtárs ismertette azokat a nehézségeket, melyekkel küzdeni kell; a papirhiány és a sokszorosítás munkája állandó gond. A lap indulása óta 8 oldalról 24-re növelte terjedelmét, és változtatásan bővítette témakörét. Most azzal a kéréssel fordult a könyvtárosokhoz, segítsenek meghatározni a lap jellegét, színvonalát.

Mivel a megbeszélésen általában csak könyvtárvezetők voltak jelen, már pedig a Könyvtári Híradó az egész könyvtári hálózat olvasmánya, mindenkinek tudni kell a megbeszélésen elhangzott javaslatokról, hogy saját elképzeléseit, ötleteit hozzáadva támogassa a szerkesztőség munkáját.

Felvetődött az a kérdés, legyen-e állandó rovat egy témából és mit kellene felvenni vagy kihagyni a lap anyagából? Az "Olvasta már?" c. rovat hasznos-e az eddigi formájában?

Különböző ötletek és kívánságok merültek fel, pl. közöljen riportokat a ker. könyvtárak történetéről, - a könyvtárosokról, a könyvtárosok személyes élményeit, jó szindarabokról, filmekről.

Lux elvtársnő javasolta, hogy a legjobb könyvek olvasására hívják fel a könyvtárosok figyelmét, és a felülvizsgáló bizottságok munkáját is lehetne ismertetni.

Közös kérésként hangzott el, minden cikket névaláírással közöljenek, mert az fokozza az olvasási érdeklődést. A hálózatban történő új felvétel, változás, jutalmazottak nevei is mindenkit érdekelnek, stb.

A szerkesztő bizottság kérése mindenkihez: olvassák, bírálják és támogassák hírekkel, szak és vitacikkkel a lap munkáját.

Szunnyadó ujságíró és riporter vágyak itt az alkalom!

A Könyvtári Híradó munkatársai örömmel várnak minden új segítő társat, lévén ők is saját munkával rendelkező könyvtári dolgozók, nem juthatnak el a 42 fiók könyvtárba.

Az eddigi szívós és fáradhatatlan munkájuk nyomán már harmadik éve jelenik meg havonta a lap, mely színvonalában eddig is méltó a Szabó Ervin Könyvtár hagyományaihoz.

Dénes Aladárné

x o x

Köszönjük a levelet. Most csak annyit: cikkíróink teljes nevét azért nem közöljük írásaik alatt, mert akkor egy-egy név többször is szerepelne minden számunkban. Ezt pedig szeretnénk elkerülni, mert tiltakozik ellene az - izlésünk.

(A Szerk.)

Hozzászólás az "Irodalmi szerdák az új könyvekről" című cikkhez.

Irodalmi szerdák. Nagyon szépen hangzik, sőt találó is, bár a jelző kétségtelenül túlzott. Teljesen egyetérték a cikkíróval abban, hogy a jelző egyelőre csak előlegezett, sokat kell még dolgoznunk, hogy kollektorjegyzék megbeszéléseink még tartalmasabbak, még színvonalasabbak legyenek. Nagyon örülnénk, ha új könyveink ismertetése, rendelési tanácsadásunk, méltán kiérdemelt irodalmi szerdák néven vonulna be könyvtárunk történetébe.

Nem egészen értek egyet a cikkíróval abban, hogy az ismeretterjesztő, illetve a tudományos anyag és a szépirodalmi művek ismertetése között éles minőségi különbség lenne. Ugy gondolom, az egyes ismertetések egyenletlensége egyformán vonatkozik szépirodalomra és szakirodalomra. Ismeretterjesztő és tudományos anyagunkat ismertető gardánk ugyanolyan lelkesedéssel végzi munkáját, merül el a problémákba, mint a szépirodalmi műveket értékelők. Itt is hallottunk színvonalas, jó áttekintést nyújtó ismertetéseket és felületes, elnagyolt értékeléseket. Amiben egyetértünk, hogy az irodalom minden ágának ismertetésében még magasabb nivóra kell törekednünk. Ezt szolgálná, ezt segítené elő:

1. ha egy-egy könyvet minimum ketten olvasnának el. Ez csökkentené a vélemények szubjektivitásában rejlő hibalehetőségeket;

2. ha ennek alapján vitát rendezhetnénk egyes könyvek tartalmi, formai, stílusművészeti problémáiról;

3. ha a problematikusabb művekre visszatérnénk, megvizsgálva mennyiben igazolta a valóság, az olvasottság, azaz a könyv forgalma a mi értékelésünket, milyen befolyást gyakorol erre a könyvtáros munkája;

4. végül ha nemcsak a könyvtárvezetők, hanem valamennyi könyvtárosunk résztvenne a rendelési tanácsadáson. Ez már nemcsak a helyes szerzeményezést, segítené elő, hanem fokozottabban szolgálná a szocialista könyvtár elsődleges feladatát, a magasszínvonalú olvasószolgálati munkát.

Egyelőre mindezek megvalósítását a létszám, az idő, a hely, stb. hiánya akadályozza. Mégis bizom abban, hogy az irodalmi szerdák egyszer valóban bevonulnak könyvtárunk történetébe.

Szelestey Gyuláné.

HIREK A KERÜLETEKBŐL.

Az 1.sz. kerületi könyvtár februárban rendezett MSZBT kiállítását azzal tette a szokásosnál változatosabbá, hogy a tavaly beszerzett Ermitage album reprodukcióinak nagyrészt bekeretezve elhelyezte a kölcsönző falain. A kiállítás anyaga ezáltal jelentősen bővült és az olvasók érdeklődését különösen felkeltette a képekre elhelyezett és magyarra fordított magyarázó szöveg, mely a mű címét és a festő nevét jelölte meg.

A Vadász-utcai könyvtár dolgozói ezzel az egyszerű, de figyelemre méltó megoldással jól szolgálták a magyar-szovjet kulturális kapcsolatok ügyét.

■

A 3.sz. kerületi könyvtárban március 10.-én veterán találkozó volt. Safranek Emánuel beszélt 1919-es élményeiről.

A 9.sz. kerületi könyvtárban MSZBT könyvkiállítás volt. Babakiállítást rendezett a gyerekeknek. Március 11. du. 6 órakor Szaton Rezsőné beszélt a Magyar Tanácsköztársaságról és saját élményeiről.

■

A 14.sz. kerületi könyvtárból: A Tanácsköztársaság 40. évfordulója alkalmával könyvtárunk a következő módszert vette be a Tanácsköztársaságról szóló irodalom terjesztésére:

Az adott témáról szóló könyveknek dupla könyvkártyát írunk, és mikor a könyveket kikölcsönözzük, a kártya másolatán jelezzük, hogy melyik olvasó vitte el a könyvet. Ilyen módon elérjük azt, hogy

1.) A könyveket könnyebb ajánlani, mivel állandóan szem előtt vannak, mintegy kiemelve az állományból.

2.) A fokozott érdeklődésre való tekintettel a felvilágosító munka szempontjából megkönnyíti a válogatást és a segítségadást az olvasók kéréseihez.

3.) Munkánk eredményét sokkal jobban tudjuk ilyen módon figyelemmel kísérni.

A módszer eredménye a következő: a Tanácsköztársaságról szóló irodalmat négy hét alatt 63 olvasó kölcsönözte. Közöttük főként diákok, de sok értelmiségi, nyugdíjas, háztartásbeli is.

Barabás Zsuzsa, a Veres Pálné leánygimnázium tanulója és még sok diák a Tanácsköztársaság alkalmából megindított pályázattal kapcsolatban olvas a tárgyhoz tartozó könyveket. Árkos Judit tanuló az iskolai ünnepélyen beszédet mond a Tanácsköztársaságról, ehhez kért forrásmunkát.

Van olyan munkásolvasó is, aki az évfordulóval kapcsolatban kifejtett kulturpropaganda hatására kér Tanácsköztársaságról szóló irodalmat. Sok fiatal pedig az ez alkalomból indított szavalóversenyhez keres anyagot.

A Tanácsköztársaságról szóló irodalom legnépszerűbb művei Oravecz: Kócsa, Illés B.: Eg. a Tisza, Kárpáti, rapszódia, c. regények, szívesen olvassák még Földes: Százezer, Kelen J.: Töretlen uton c. könyveit is.

Jancsóvic Klára

■

A 20.sz. kerületi könyvtár emlékünnepelet rendezett március 17. az I. ker. Hazafias Népfőnt Klubhelyiségében, (I. ker. Szilágyi Dezső tér 6.) Latinka Sándorné tartott élménybeszámolót a Tanácsköztársaságról. Közreműködtek a Toldy és Hunfalvy gimnázium növendékei. Az emlékünnepelet összekapcsolták a könyvtár 10 éves jubileumával és megjutalmazták a legrégebb olvasókat.

✱

23.sz. kerületi könyvtár:

február 4-én. József Attila emlékest. Előadó: Huszár Tibor tanár. Résztvevő: 92 személy.

" 18-án. Természettudományi előadás. A föld keletkezése. Előadó: Csikai Miklós tanár. Résztvevő: 65 személy.

Február hónapban 3 könyvkiállítást rendeztek: 1. József Attila. 2. Budapest felszabadulása. 3. A TT. előadás anyagából.

március 11-én: T.T. előadás. Az élet keletkezése. Előadó: Csikai.

" 12-én: Irodalmi tréfás fejtörő verseny. (MSZBT Hónap keretében. Ifjúsági. Előadó: Dr. Árva György.

" 19-én: 16.30^h-kor. Mesék a Tanácsköztársaságról. Gyermekkel beszélget Dédes Gyula kommunista veterán. Szavaltatok. Harmonika szóló. (munkásmozgalmi dalok.)

" 19-én: 19^h-kor. A TANÁCSKÖZTÁRSASÁG MEGALAKULÁSA. Műsoros ünnepi előadás. Előadó: A Vörös Akadémia kiküldött előadója.

" 25-én: Gorkij emlékest. (A Magyar Szovjet Barátsági hónap keretében.) Előadó: Huszár Tibor tanár.

" 18-án: Csoportos (ifjúsági) látogatás a Főv. Szabó Ervin Könyvtár központjába, az ünnepi kiállítás megtekintésére.

Faliújságverseny: MIT TUDSZ A TANÁCSKÖZTÁRSASÁGRÓL ?
(Cikk és rajzverseny, díjazással.)

Kiállítások: 1. A Tanácsköztársaság megalakulásának 40 éves évfordulójára.
2. A Magyar Szovjet Barátsági Hónap alkalmából.

✱

26.sz. kerületi könyvtár:

február 4-én: A hosszú menetelés hadserege. Előadás.

" 5-én: Irodalmi életünk fejlődése és problémái 1945-48. (Az Irodalmi Kör estje.)

" 16-án: India. Előadás.

" 12 és 26. Diafilmvetítés.

✱

28.sz. kerületi könyvtár:

Dosztojevszkij: A félkegyelmű c. regényéről és a filmről előadás. Előadó: Barabás Tibor.

A Hazafias Népfront (IV.ker.) szervezete, a IV.ker.-i film-színházak és a Főv. Szabó Ervin Könyvtár 28.sz. fiókjának közös rendezése. II.26.-án d.u. 6-óra, IV.ker. Ságvári Endre Kulturotthon IV.ker. Árpád ut 66.

Az Irói Direktórium megalakulása és működése a Tanácsköztársaság idején. Előadó: Hajdu Henrik. A Főv. Szabó Ervin Könyvtár és a Hazafias Népfront IV.ker. szervezetének rendezése. III.26.-án este 7-órakor, IV.ker. Ságvári Endre Kulturotthon, IV., Árpád ut.66.

✱

31.sz. kerületi könyvtár:

Könyvvédelmi kiállítást rendeztünk a pestimre 31.sz. könyvtárban. A kiállítás megrendezésére könyveink "átlagon felül" rongált állapota készített bennünket.

A kiállításon bemutatottuk a könyveket könyvtárakerüléskori új állapotuktól kezdve a normál elhasználódás és a gondatlan bánásmód következtében súlyosan rongált állapotukig. Megfelelő feliratokkal kísértük a könyvek útját, figyelemztetve és kérve az olvasókat, saját érdekükben is a könyvek kimélésére, megóvására.

Kiállítottunk könyvből kitépelt lapot, amelyre családi üzenetet irtak, s egy kis szemüveg, kenyérhéj, spárga, stb.-ből álló gyűjtemény, amelyet "könyvjelzőként" használtak az olvasók.

A kiállításnak nagy sikere volt. Kb. 400 olvasónk tekintette meg, s igen érdekes epizódokat jegyezhetünk fel az olvasók megnyilvánulásából. Egy idős néni - a falu másik végéről - azzal nyitott be, hogy "az öregem szokott jönni, de hallottam, hogy itt kirakják a rossz könyveket, hát ez nagyon jó, stb." Mások hiányolták, hogy nem irtuk ki a rongálók neveit. Azok az olvasók, akik "ludasok" lehettek a dologban, csendesen, látható büntudattal nézték a kiállítást, a többség zajosan helyeselt, különböző "fűszeres" jelzőkkel illetve azokat, akik így bánnak a könyvekkel.

Reméljük, hogy a kiállítást megtekintő olvasóink legalább egy lépést haladnak előre a könyvekkel való megfelelő bánásmód tekintetében.

Varju Gézáné.

✱

Megbeszélést tartottak februárban a III.IV.XIII. és XV. kerület könyvtárosai. Összevetették az 1958. év statisztikai eredményeit és megvitatták a kerületi könyvtárak napi problémáit.

✱

Ünnepélyes keretek között adtuk át rákosszentmihályi olvasóinknak március 14. du. 2 órakor a 32.sz. kerületi könyvtár saját kezelésű kölcsönzőállomását a XVI. Rákosi-ut 129.sz. házban. A helyiségeket a Tanácstól kaptuk, az átalakítást és berendezést mi végeztük.

Reméljük, hogy új állomásunkat hamarosan megszeretik és sűrűn felkeresik majd rákosszentmihályi olvasóink.

✱

Hírek a XVII. kerületből.

A kerületi Tanács Végrehajtóbizottsága egyik legutóbbi ülésén külön napirendi pontként tárgyalta a kerületben működő 36 és 40. sz. könyvtárak 1958. évi jelentését és ezévi terveit. Több hozzászó ás után úgy döntött a VB, hogy a községejlesztési alapból könyvbeszerezésre 1959-ben 35.000 Ft-ot biztosít a két kerületi könyvtár számára. - A 36.sz. kerületi könyvtár 1959. május 1.-én készül megnyitni a rakosligeti Pedagógus Klubházban elhelyezett második könyvállomását. Ennek berendezésére, illetve a kezdőállomány gyarapítására külön 30.000 Ft-ot bocsájtott a könyvtár rendelkezésére a kerületi Tanács. Az új könyvállomás megnyitásának előkészületei cerényen folynak. - A Barátsági Hónap alkalmából 1959. március 4.-én a 36.sz. kerületi könyvtár különtermében Tóth László kerületi könyvtárvezető előadást tartott M. Solohov: Csendes Don c. regényéről. Az előadáson 58 olvasó vett részt. - Ugyancsak a 36.sz. kerületi könyvtár a Magyar Tanácsköztársaság 40. évfordulója alkalmából 1959. március 15.-én a kerületi központi művészetegyüttesével közösen a Dózsa György Művelődési Otthonban "Induló balra" címmel nagyszabású irodalmi estet rendez a magyar és világirodalom legszebb forradalmi verseiből. Március 26.-án a könyvtár különtermében dr. Juhász Lajos gimnáziumi igazgató diavetítéssel egybekötött megemlékezést tart a Tanácsköztársaság történelmi jelentőségéről, ápr. 2.-án pedig Juhász Erzsébet tanárnő ismerteti a könyvtár ifjú olvasói előtt Gergely Márta: A mi lányunk c. regényét.

✱

(Lapzárta után érkezett)

A kőlányai 12.sz. könyvtárban III.10.-én író-olvasó könyvtáros találkozót tartottunk, melyre meghívtuk Várnai Zseni írónőt. Az írónő megemlékezett a Tanácsköztársaságról, kulturpolitikájáról, gyermekekért tett intézkedéseiről, és személyes élményeiről is beszélt. Egyik olvasónk kérésére pár szót szolt "Katonafiannak" c. verse keletkezéséről és el is szavalta. Utána felállott egy régi veterán és meghatott hangon emlékezett 19-es élményeire és arra a hatásra, amit rájuk, katonákra tett ez a vers. Másik fiatal olvasónk egy beteg nyolcvanéves özvegyasszony üdvözlését hozta Várnai Zseninek, aki az írónőt a Tanácsköztársaság idejéből ismerte. Egészsébe véve sikerült az író-olvasó találkozó, megelégedetten távoztak olvasóink és az írónő is.

x o x o x o x o x o x c x o x o x o x o x o x o x o x o x o x o x

Klubnapot rendezett a Szakszervezet március 12.-én délután a titkárságon, amelyen Erdős László író ismertette szovjetunióbeli utiélményeit.

✱

"E hó, 28.-ával dolgozóink utoljára veszik igénybe a Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár étkezdéjét, amelyet a kartársi együttérzés szép példájaként szivesek voltak velünk megosztani.

Új székházunk átalakítása jóval hosszabb ideig tartott, mint azt előre láthattuk, s így étkezdéteket is jóval hosszabb ideig voltunk kénytelenek igénybe venni, mint eredetileg képzeltük.

Köszönjük, hogy ennek ellenére türelemmel és megértéssel voltak irányunkban. Dolgozóink és vezetőségünk nagyra értékeli aldozatkészségeket és segítőkészségeket, s bizton számíthatnak Ti is reánk, ha segítségre lenne szükségetek."

Kartársi üdvözlettel

az Országos Műszaki Könyvtár dolgozói és Szakszervezeti Bizottsága nevében

Dr. Balázs Sándor és Dr. Fejér István.

*

A NEMZETKÖZI NŐNAP alkalmából március 7.-én reggel köszöntöttük nődolgozóinkat. Révész Ferenc igazgató üdvözlő beszédében ismertette a nők történelmi és társadalmi helyzetét a múltban és összevetette mai életüket a kapitalizmusban és a szocializmusban.

A Szakszervezet hóvirággal, csokoládéval és üdvözlő-lappal kedveskedett. Az ünnepség végén Révész Ferenc átadta a VIII. kerületi Nőtanács okleveleit Bognár Jánosnénak, Jellinek Lászlónénak, Máthé Imrénének, Szász Károlynénak és Uray Bélánénak sok éves jó munkájukért.

Itt emlékezünk meg nőbizottságunk egyik tevékeny tagjának, TICHLER JÁNOSNÉNAK fáradhatatlan készségéről és Fenyvesi Józsefné segítségéről, amellyel karácsonyi gyermekünnepélyünk és februári farsangi bálunk sikerét előmozdították.

*

Elhatároztuk, hogy kerületi könyvtáraink rendezvényein aktívabb szerepet vállalunk. Nehéz, sokféle ágazó munkájukat tőlünk telhető ötletekkel és tapasztalatukerével is segíteni akarjuk. Ezért kerületi és központi könyvtárosokból látogató csoportot alakítottunk. A csoport feladata kettős: tanácsokkal segíteni a kerületi könyvtárat előadások, kiállítások stb. rendezésében és személyes helyszíni tapasztalatairól jelentést ír, ezekből a jelentésekből akarjuk módszertani anyagunkat kialakítani.

A gyermekek csoportos foglalkozásait a Gyermekkönyvtári szakbizottság tagjai fogják látogatni.

*

A Szépművészeti Múzeum grafikai kiállítása.

A Grafikai Osztály a Tanácsköztársaság 40 éves fordulójának alkalmából az 1919-es műcsarnoki kiállításon szerepelt rajzokat mutatja be a közönségnek.

A kiállítás nemzetek szerint csoportosítva, időrendben mutatja be az anyagot, s kitűnő képet ad az európai művészet fejlődéséről. A sort az angol művészek nyitják meg, köztük Hogarth, Gainsborough Rowlandson, Bonington és Wistler neve emelkedik ki.

A francia művészetet a legnagyobb mesterek mutatják be, a romantikát Delacroix, a barbizoniakat Corot és Millet, a par excellence rajzolókat Daumier és Guys, a realizmust Courbet, a plein air kezdetét Boudin, az impresszionizmust Manet, Renoir, Degas, Sisley, Toulouse-Lautrec, a kor szobrászatát Carpeaux és Rodin, a postimpresszionizmust Cezanne, Van Gogh és Gauguin, a Nabis csoportot Bonnard és Maillol, az új művészetet pedig Picasso képviseli.

A kiállítás a német művészet bemutatásával zárul. A német mesterek közül főleg Menzel, Marées és Liebermann lapjai tűnnek ki.

A Múzeum e szép kiállítása az 1919-es tanácsköztársasági kiállításnak állít emléket.

x o x

"Utazás a Szovjetunió térképén" című kiállításunk képanyagát, 10 nagy és 50 kisebb tablóját a Közgazdasági Tudomány Egyetem kérésére kiállítottuk az egyetemen.

x o x

ESEMÉNYNAPTÁR

Április	1.	Gogol születésének 150. évfordulója.
"	1.	Makarenko halálának 20. évfordulója.
"	4.	Hazánk felszabadulásának 14. évfordulója.
"	14.	Händel halálának 200. évfordulója.
"	21.	Tácsics Mihály születésének 160. évfordulója.
(halálának 75. évfordulója: június 28.)
"	22.	Renn, Ludwig születésének 70. évfordulója.

x o x

Két osztályvezetői értekezletet tartottunk az elmúlt hetekben; február 26-án és március 5-én. Az első értekezlet napirendjén különböző információk és könyvkötészeti problémák um, a kerületi könyvtárak kötésre és selejtre való könyveinek előkészítése szerepelt. Az információk során szó esett a 15 éves fejlesztési tervről, az 5 éves tervről, a Tanácsköztársaság 40. évfordulójáról, az ünnepekről, kiállításról, ez alkalomra készülő kiadványainkról, a Szovjetunióba utazó könyvtáros delegációról és legnagyobb és legsürgetőbb problémánkról: a létszámenelésről.

Hozzá szóltak: Tolnai György, Szász Károlyné, Lelóczki Ferencné, Szelestey Gyuláné, Becski Andorné, Svientek Sándor, Uray Béla, Dobos Piroska, Marót Miklós.

Az osztályvezető értekezletet Révész Ferenc vezette.

Március 5.-én könyvtárunk 1958. évi jelentésével foglalkoztunk. Az osztályvezetői értekezlet megállapította: hogy a Tolnai György által összeállított jelentés komoly, hasznos és értékes munka. A szűkreszabott határidő miatt néhány elvi - stiláris - és sajtóhiba csuszott a jelentésbe, amit az Évkönyvben majd javítanak. A jelenlévők részletesen megtárgyalták ezeket a kiigazítandó részleteket. Felszólalt: Marót Miklós, Zoltán József, Pataki Ferenc, Becski Andorné, Uray Béla, Egeresi Zoltán, Szász Károly, Dobos Piroska, Tiszay Andor, Szalay György és a jelentés szerkesztője: Tolnai György.

Révész Ferenc igazgató összefoglalójában megállapította hogy az ellenőrzés nem kielégítő, kapcsolatunk a Párttal és a Tanáccsal országos események idején (pl. választások) maximális de aztán lazul. Beszült a létszámkérdésről, a káderfejlesztési tervről, kerületi könyvtáraink helyzetéről, a helyhiányról, a politikai, természettudományos anyag és szovjet irodalom fokozott népszerűsítéséről, a reference és analitikus katalógus fejlesztéséről, a peresítésokról, a rendelő bizottság munkájáról, a kezelési szabályzatról, stb.

Végül Tyroler Gyula ismertette a V.B. elé terjesztett "feljegyzés"-t amelyben részletesen feltárjuk kerületi könyvtáraink szorongató létszámhelyzetét és sürgős segítséget kérünk.

✱

Az Intézetvezetőség kéri a kerületi könyvtárak vezetőit, hogy a munkaértekezletek időpontját közöljék a titkársággal mert a lehetőségek szerint szeretne részt venni ezeken az értekezleteken.

✱

Az elmúlt hónapokban a párt felmérte a munkásosztály helyzetét.

Ez indította a Közalkalmazottak Szakszervezetét arra, hogy ugyancsak felmérje könyvtári dolgozóink helyzetét. A dolgozók kb. 20 %-val beszélgettek az aktívák: szó esett mindenről, szellemi és anyagi problémákról egyaránt. A beszélgetések összegezése megkezdődött és az erről készülő szakszervezeti jelentés rövidesen elkészül.

✱

OSZOLY Kálmánné könyvtáros február 15.-én nyugdíjba ment. Kerületi könyvtárhálózatunkban dolgozott, a 8-as (Obudai) könyvtárunkat vezette, majd a 39-esben dolgozott. Hivatását szerető, kitűnően képzett, szerény és szorgalmas könyvtáros volt. Munkatársai, olvasói szerették. A tollat is jól forgatta, több cikke jelent meg a Könyvtárosban és a Könyvtári Híradóban. 1944-ben jött a könyvtárhoz és tizenöt évig dolgozott nálunk, jó és eredményes munkát végzett. Kedves Oszoly Kálmánné, jó egészséget és jó pihenést kívánunk!

x o x

Bucsu Polgár Erzsitől. A bibliográfiai osztály munkatársa POLGAR Erzsébet elvtársnő nyolc évi lankadatlan könyvtári szolgálat után megváltik tőlünk, mert felsőbb kérésre magasabb beosztást vállalt el: a Központi Pártiskola könyvtárának lesz a vezetője.

"Fiókos-vonalon" kezdte munkáját - mint annyi más - a könyvtárhálózatunkban, később mint instruktor működött a Módszertani osztályon, végül néhány éve a bibliográfiai osztályon végzett szorgos munkát. Fáradhatatlan volt a rábízott feladatok elvégzésében, nemcsak szakmai szempontból, hanem társadalmi téren is. Mint pártbizalmi, szakszervezeti gazdasági megbízott, a Magyar-Szovjet Baráti társaság szervezője, a Szabó Ervin Kör helyicsoportjának intézője, a nyelvtanfolyamok bizalmija, és még vagy egy tucat helyen, agitáltt és szervezett, intézkedett, propagandát folytatott, valóban reggeltől-estig tett-vett, pihenés nélkül dolgozott, - nem utolsó sorban a Könyvtári Híradónk munkájában, amelynek MSZBT rovatát hónapról-hónapra érdekes anyaggal töltötte meg.

Az 1956-os időkben ő is egyike volt azoknak, akik szilárdan hittek a Párt erejében. Becsületes, megingathatatlan egyénisége most a Központi Pártfőiskolát fogja gazdagítani.

Nevét nemcsak munkássága, hanem néhány bibliográfiai szerkesztése is őrizi nálunk.

Sok sok sikert kívánunk további munkájához.

x o x

Az eltávozott Polgár Erzsi helyébe ROHLA Mártont választottuk a Szakszervezeti Bizottság tagjává és pénztárosává.

x o x

A Szakszervezeti Bizottság áprilistől kezdve havonta kísérleti klubnapot iktat programjába. A klubnapok műsorát minden hónapban más-más osztály fogja összeállítani és rendezni. A Szakszervezet azt reméli, hogy klubdelutánjaink vonzóereje ezzel is növekszik és az osztályok, egymással versengve, változatos műsorokkal igyekeznek majd egymásra rálicitálni. Uj erőket, uj tehetségeket kutatunk fiataljaink között, szeretnénk őket minél szorosabban bevonni a munkánkba. A kísérleti klubnapokon nagyon számítunk rájuk.

x o x

A Magyar Tanácsköztársaság 40. évfordulója alkalmából március 19. du. 6-órakor emlékünnepelet rendezünk központunkban; Surányi Ibolya előadóművész főforradalmi költeményeket ad elő és közreműködik a könyvtár énekkara G. Horváth József vezényletével.

Az ünnepi beszédet Bakó Ágnes a VIII. ker. Pártbizottság titkára, a Központi Vezetőség tagja tartja és utána megnyitja eredeti plakátkiállításunkat. A 250 darabból álló válogatott plakátgyűjtemény megéleveníti az 1900-as évek forradalmi munkásmozgalmaitól - a Tanácsköztársaság győzelméig, illetve az ellenforradalom felülkerekedéséig terjedő időszakot.

Ugyanezt a témát kíséri a 18 vitrinben kiállított könyv, röpirat, röplap, folyóirat, ujság és levéltári anyagunk..

Közel száz fotómásolat-an bemutatjuk "Forradalmi Karikatura művészet" címmel az 1918-19-es ujságokban a legjobb korabeli művészek: Vértés Marcel, Biró Mihály, Vadász Miklós, Berény Róbert, Pólya Tibor, Mühlbeck Károly, Kober Leó, Zádor István, stb. tollal alól kikerült politikai karikaturákat.

Kiállításunk május 5.-ig lesz nyitva.

*

Könyvtárunk rövid története.

(Vázlat)

A 6-os sz. fiókkönyvtár 1919 június 24.-én létesült a Corvin téri Budai Vigadóban a Budai Könyvtáregyesület anyagának felhasználásával. A Magyar Tanácsköztársaság létesítménye. A könyvtárat Kóhalmi Béla elvtárs, a könyvtárügyek helyettes megbízottja nyitotta meg és Braun Róbert a Szabó Ervin Könyvtár akkori igazgatója vette át.

A megnyitás napján már az ellenforradalommal vívta hősi harcát a fiatal Tanácsköztársaság. Ilyen nehéz körülmények között is törődtek a dolgozók kulturális igényeinek kielégítésével. Ágyutüz zaja mellett nyílt meg az új fiók, melynek megszervezése még Szabó Ervin személyes munkája volt.

Nem törődtek Horthyék azonban a könyvtárüggyel: 1943 őszén 3 nap alatt kellett kiköltöztetni a könyvtárat, mert más célra kellett a helyiség. A könyvtár anyagát ideiglenesen a központban helyezték el, majd 1944 tavaszán került jelenlegi helyére a Verpeléti ut 9. számú házba.

Férőhelye jóval kisebb volt a réginél, csak felnőtteknek kölcsönzött, az ifjusági kölcsönzésről le kellett mondani. 1944 végén a könyvtárat aknátalálat érte és igen sok könyv pusztult el. 1945 őszén a károkat helyreállították és november 5.-én ismét megnyitotta kapuit a kerületi lakosság számára.

1951 január 1.-én a könyvtárat a XI. kerületi Tanács vette át. 1952-ben több ezer forintos költséggel külön gyermekkönyvtárral és olvasóteremmel bővítették a könyvtárat.

Könyvtárunk résztvett a 1954/55 évi "Tömegkönyvtárak Felszabadulási Emlékverseny"-ében. Az értékelésnél elnyerte a "Kiváló könyvtár" címet és a Népművelési Minisztérium selyemzászlaját.

Az 1956-os ellenforradalom után a könyvtár ismét visszakerült a Szabó Ervin Könyvtár Központjához.

Munkatervünk a Tanácsköztársaság 40. évfordulójának megünneplésére.

1.) A Tanácsköztársaságról szóló irodalmat fokozottabban ajánljuk. Ezeket a könyveket kiemeljük az állományból és külön polcon helyezük el. A napi statisztikánál jegyezzük ezeknek a könyveknek forgalmát. A statisztikát február 16-ától március végéig vezetjük.

Ezért a munkáért Vizkelety Tiborné a felelős.

2.) A Tanácsköztársaságról szóló ajánlójegyzéket sokszorosítottjuk (ker.PB.) és az üzemi könyvtárosoknak elküldjük. Ugyanezt teszszük majd a kiállítási forgatókönyvekkel is.

Felelős: Uray. Határidő: február 20.

3.) Kiállításokat rendezünk a könyvtár olvasótermében és a Szabadság filmszínházban is. Ehhez felhasználjuk a Tájékoztató Osztály által elkészített forgatókönyvet.

Felelős: Paál Éva. Határidő: március 16.

4.) A Tanácsköztársaságról megemlékezést rendezünk a könyvtár olvasótermében a Váli uti iskola irodalmi szakkörével közösen.

Felelős: Sárosiné. A rendezvény időpontja: március 18. du. 3 ó.

5.) Ünnepeles olvasói értekezletet tartunk a könyvtár létesítésének 40. évfordulója alkalmából. Könyvtárunk a Tanácsköztársaság létesítménye s így jól belé illeszthető a Tanácsköztársaság megalakulásának 40. évfordulójára rendezendő ünnepségekbe. A kerületi tanács is résztvesz ennek az ünnepi estnek megrendezésében. A tanács vállalta, hogy egy plakettet helyez el a könyvtárban a jubileum alkalmával.

Az ünnepi megemlékezésre felkértük Kóhalmi Béla elvtársat, aki szívesen elvállalta.

Felelős: Uray. Az ünnepség időpontja: március 25. du. 18.30-6.

Uray Béla.

x x o x x

A szerkesztésért és kiadásért az intézetvezető felel.

Budapest, Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár sokszorosítása.
Szerkeszti és kiadja a Tájékoztató és Kulturális Osztály.